

Előfizetési árak:

Éves díj	6 frt — kr.
Féléves	3 — —
Háromhónapos	1 — 50
Egy hónap	— 50
Egyes szám ára	8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12. sz.
(Nádasy-féle ház)
hová az előfizetések és a lap
szállítására vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: szerdán és szombaton.

Szerkesztői iroda:

PÉCSÉTT, Széchenyi-tér 12. sz.
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény inté-
zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl.
Előfizetések elfogadtnak még
valamennyi könyvkereske-
desben.

Egyes számok kaphatók:

W. G. N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Engel Lajos (55-utca), Hochrein József és fia (Széchenyi-tér), Böhm Manó (16-utca) papír- és könyvkereskedéseiben.

Kolerás világ.

Benne vagyunk hát a kolerában. Oroszország és a tengeremléki városok jóvoltából már Budapestnek is jutott belőle szépecskén; a fő- és székváros kegyelméből pedig mi is mihamarább meg fogjuk kapni, legalább szórványosan, ha tudni illik erélyes rendszabályokkal elejét tudjuk venni a nagyobbik bajnak, a járványnak.

Pedig ez utóbbi iránt nem valami nagy bizalommal viseltethetünk a nagy nehezen kiállott tifuszjárvány után, melynek szomorú tapasztalatai azoknak, kik nem olyan könnyelműen fogják föl a dolgot, mint a mi közönségünk nagy százaléka tenni szokta, még élénken meg vannak az emlékezetében.

Ama gyászos emlékü tifuszjárvány idejéből a megfigyelésünk az, hogy a preventív intézkedéssel a hatóság el szokott késni, a közönség pedig akkor sem vet rá ügyet, mikor a hatóság elszánta magát a cselekvésre.

A preventív eljárás most az lenne, hogy a bajt behurczollodni ne engedjük. A városba vezető legforgalmasabb közlekedési vonal a vasut, mely nemcsak az ezidőszerint kolerától megszállott Budapestről, hanem a világ sok-sok tája felől hoz idegeneket, kik akár megállapodnak, akár tovább utaznak, egyformán inficiálhatják a várost. Mert hiszen Budapestre csak állatbőrök érkeztek Hamburgból, melyek nem mozgó lények, nem széledtek széjjel a városban, ott künn maradtak a vaggonokban, s mégis bevitték Budapestre a

kolera bacillusainak millióit. A vasuton kell tehát kifejtteni egyelőre a legnagyobb óvatosságot. Meg kell vizsgálni s válogatás nélkül dezinficiálni kell minden utast, akár látható rajta külsőleg is a baj, akár egészséges a külseje, mert hiszen a ruháján nem látható a ragadós nyavalya, s az a legfinomabb posztóban is kényelmesen be-sétálhat a városba. A podgyász dezinficiálása is föltétlenül szükséges.

Nem tudunk tehát egyetérteni a közegészségügyi bizottság azon könnyelmű határozatával, hogy elég, ha a vasutra leküldött inspekciós orvos úgy futtában, ahogy éppen kapja a kijáratnál, végig pillant az utasok sokaságán. Ez a futólagos szemle nem elég; de még az sem elég, ha — mint a rendőrkapitány mondta — a kiszállást egyenként eszközöltetik s így vizsgálják meg az utasokat. Ezeket dezinficiálni kell minden teketória nélkül és ez ellen hiába minden tiltakozás, mert a hatóság lelkiismeretbeli kötelessége a várost minden eszközzel megvédeni a kolerától. Ez most ostromállapot, uraim! s ilyenkor nem szokás kérdeznit, hogy a dezinfekció tetszik-e az utasoknak vagy sem, zaklatásnak tekintik-e vagy sem!

Ilyenkor azzal a kérdéssel állani elő, hogy miként vigyük ezt keresztül; azt vetni oda, hogy ez lehetetlenség: ez képtelen kérdés, képtelen állítás. Úgy kell keresztül vinni, ahogy azt nem egy 100—200-nyi személyforgalmu városban, mint a mienk, hanem egy 10—20.000-nyi személyforgalmu városban teszik, ahol nem akadály az utasok nagy száma. Nem most van először

kolera a világon. Sajna, elég bőven meg van az már írva, hogy ily esetben hogyan kell eljárni.

Aztán ne csak Budapesttől féljünk, hanem az egész világtól; tehát ne csak a Budapestről jövőket vizsgáltsuk meg, hanem a vasuton bármely irányból érkező utasokat. Még így is nyitva maradnak a vámok, ahova valószínűleg nem küldenek ki orvosokat, mert hát a bürger gondolkozás ezt már csakugyan nevetségesnek fogja tartani. Az itt épp a baj, hogy nekünk nem csak a járvány ellen, hanem ugyanakkor az efféle ósdi fölfogás ellen is kell küzdenünk.

A baj behurczolása ellen elrendelendő intézkedések mellett nem kevesebb gondunk legyen a város belső egészségét a lehető legjobb állapotban tartani. Itt már helyes az, amivel a közegészségügyi bizottság megelégszik, s ezzel egyelőre mi is megelégszünk, hogy a lakosságra fali hirdetésekkel, kibocsátandó röpiratokkal s a szószékről való fölvilágosítással állandóan hatni kell. A figyelmet folyton ébren kell tartani a közönségben s az óvó rendszabályok szigorú, következetes megtartására nóggatni, mert csak a folytonos tisztálkodás, gondos dezinficiálás, a következetesen rendes életmód mentheti meg az embereket a nyavalyától akkor, ha soraik közé valamiképen mégis beférközött az ázsiai rém vagy akármi más ragadós betegség.

De emellett ne elégedjék meg se a közegészségügyi bizottság, se a rendőri hatóság, hogy csak írott malasztal akarja

A „Pécsi Figyelő“ tárczája.

Jóskámnak.

Egy szép nap reggelén (nem valami nagyon korán ám, mert a nap már közel járt a „Zenitpont“-hoz címzett vendéglőhöz, s ugyancsak befűtött masinájában, hogy minél előbb de-lelhessen) — elkezdtem gondolkozni azon, hogy mint érezhette magát Holofernes, midőn reggel sátorában fölébredt és látta, hogy nincs feje? E témáról azután több propositio maior és minor föllállítása után több konzequentiát vontam le, melyek abban mind megegyeztek, hogy Holofernes nem tett éreitségi vizsgálatot; de én se tettem még. Ime a hasonlóság közöttünk, mely-nél fogva én is úgy járhatok, mint Holofernes, annál is inkább, mert nekem is van egy Juditom, aki ugyan más névre hallgat.

De az én szívemnek ez legkevésbé sem volt vágya, hogy tehát kikerülhessem, elhatároztam, hogy nekimegyek a pótérettséginek, melyre van még két heti tanulási időm.

Teljes két héten keresztül harminczhat fo-kos melegben készültem a vizsgálatra úgy, hogy

levetkőzve három törülközőt tettem vízessé minden órában, melyeknek ily keservesen szakítottam le virágukat. Végre ütött a szabadulás, illetőleg a drukkolás órája akkor, mire el kellett mennem Székes-Fehérvárra, hova in illo tempore áttették a főigazgatóságot.

Éjtél előtt fél órával mászott be az egyik kupéba kiváltképp meg vagy húsz darab szűrös atyafi úgy, hogy — mint ezt mondani szokás — héringek módjára voltunk összezsúfolva, s így nem csoda, hogy, jóllehet még az első állomásra se értünk, máris megszomjaztam. De aztán kárpótoltam itt magamat árpa- és szalma-lével. Itt azután a konduktor más kupéba telepített át, miután néhány piczulával megnyomtam a markát. Igen ám! csak hogy a vonat elindulásakor ebbe a kupéba rontott be egy jegyző káptor társával. Haragosan néztünk addig egymásra, míg a konduktor be nem jött, akire azután egyszerre rátámadtunk, hogy ilyen „üres“ kupét kellett adni öt piczuláért?

De csakhamar megvigasztalódtam, amint megláttam az utazó társaimnál világló két üveg villányit; mit vig nótázás közt közösen elfogyasztva érkezünk meg Dombóvárra, hol ők kiszálltak; s én kedvemre horkoltam Kelenföldig,

hol átszálltam a déli vonatra. (Furesa! déli-nek nevezik, mikor reggel szálltam át.)

Végre megérkeztem a királyokat koronázó városba, illetőleg csak az állomására, s innen egy órai séta után a városba, melynek utcái vályoggal vannak kirakva; s csak néhol látni kövezetet. Midőn az ebédlőben szolgáló pinczértől azt kérdeztem, hogy van-e már aszfaltjuk, azt felelte:

— Azzal nem szolgálhatok, hiszen nincs is az — étlapon.

Az ebéd különben ott, ahol én voltam szállva, csak arról nevezetes, hogy — mint a pécsi — jó borsos; de nem az étel, hanem az ára.

Ebéd után jelentkeztem a vizsgáló tanároknál; mondhatom mindegyik nyájas volt hozzám, de csak addig, míg a bizonyítványomat ki nem nyitotta, hanem azután a bizonyítvány látára mind ránczba szedte a homlokát. Ezért lenne jó, ha a miniszterium eltiltaná a rossz bizonyítványok kiadását.

Amint dolgomat elvégeztem, elhatároztam, hogy szétnézek a városban. Benéztem néhány bumstiba, melyekben itt is éppen oly tuxinos

az általános egészséget megóvni. Míg a házakból kivezető folyókákban ott bűzölög az előtte való napi ételmaradék; míg az utczákon az összeshöpört szemétrakás órákig hever; míg az utczatisztítók számát meg nem sokszorozzák annyira, hogy az állatok után elhulló trágya nyomban eltakarítható legyen; míg a város utczáin itt is ott is pocsolyák gőzölögnek; amíg az egészségtelen, nedves lakások, a piszkos udvarok, különösen a ronda baromfiudvarok elnézésre számíthatnak a rendőrségnél, míg ezekre ki nem terjed a rendőrség-figyelme és szigora: mindaddig nincs biztosítva a mi egészségünk, mindaddig általános és állandó egészségről nálunk szó se lehet. Az emberek testszervezete, ilyen és sok más körülmények között, generációról generációra gyengébb, betegségek iránt fogékonyabb lesz, mert a talaj s a levegő telített mindenféle miazmákkal, melyek közvetlenül nem, de következményeikben fölöttébb veszélyesek, mivel aláássák az egészség alapját, előkészítik az embereket a betegségekre. Mióta a város lakossága s ezzel a város piszka is szaporodott, azóta nálunk az itt soha nagy elterjedésűeknek nem ismert betegségek napirenden vannak, sőt melyek epidemikus természetűek, járványvá is fejlődnek. Ez megdönthetetlen tapasztalati tény, melyre hiába rázzák tagadólágg a fejüket a városházán. Évtizedek óta voltak ilyen török állapotok, s ezeknek most mi iszzuk meg a levét majdnem évről évre, mivel a talaj ma már annyira egészségtelen, hogy a legkedvezőbb vetett ágyát képezi bármilyen nyavalyának. Ezen azonban lehet segíteni szorgalmas tisztogatással és dezinficiálással.

Büntesse a rendőrkapitányság szigorúan a piszkot eltűrő házigazdákat és lakókat; följelentések alkalmával ne elégedjék meg üres ígérekkel, amiket a bepanaszoltak nagyon könnyen tesznek meg, csak hogy a büntetés elől menekülhessenek, hanem — akár bizottsági tag úr az illető, akár jó pajtás — a legnagyobb szigorral rójjá ki rá a büntetést, és semmiféle fölebbezési fórum se rontsa el a rendőrség helyesen végzett dolgát, ami pedig nálunk szintén napirenden van, amiért azonban még rákoppantunk egyik-másik fölsőbb hatalom körmére.

bort és 30°-os sört árulnak, mint nálunk. Föltűnt itt, hogy minden ember nyakában madzagon egy bicska lóg, úgy mint nálunk a francziskanerek oldalán az olvasó. A „minden ember“ fogalma alá foglaltam itt a kocsisokat, kik itt éppen úgy tudnak huszonegyezni, mint nálunk, a hordárokat s hasonlókat, mert csak ezek voltak a kocsmákban, s így csak ezeket tanulmányozhattam.

Mire 8 órakor hazaértem a fogadóba, már be volt csukva az étterem, s nem vacsoráhattam, mert mint a szállótulajdonos jelenté: „a pinczér már lefeküdt.“ Elmentem tehát a legközelebbi kávéházba, hol húzták volna a cigányok, ha a „ha“ nem volna cigánypraepozíció és ők ott lettek volna. Helyettük az arany ifjuság (nem arany, hanem csak csiriz fénylett a nadrágjukon) fujta a legkülönbélebb nótákat, melyeknek az volt a refrainjük:

„Mégis bicska, a bicska,
Fehérvári kis bicska!“

Ekkor jutott eszembe, hogy mily híres a fehérvári bicska, hiszen már közmondás is van róla.

Végre éjjel tájban haza vetődtem lefeküdni; s aludtam is volna olyan édesen, ha azok az

A magyar vörös-kereszt egyesület és a kolera.

A magyar szent korona országai vörös-kereszt egyesületének igazgató-választmánya behatóan foglalkozott azon kérdéssel, hogy az egyesület netáni kolerajárvány esetén mily tevékenységet fejtson ki. Általános helyesléssel találkoztak az igazgatóság abbeli javaslatai, hogy az egyesület ügy Budapesten, mint a vidéken támogatását lehetőleg a legnagyobb mérvben bocsássa a hatóságok és a közönség rendelkezésére. Az egyesület egészségügyi tanácsa utasításba foglalta össze mindazt, a mi netáni kolerajárvány esetén kívánatosnak mutatkozik, hogy azt a fiókegyesület és választmányok foganatosítsák. Fölkérték tehát, a fiókegyesületet, hogy a választmány sürögősen ülést hívjon össze és határozzon az iránt, hogy járvány esetére, illetve az óvóintézkedések megtételében már most mily közreműködést kíván az utasítás értelmében följajláni.

Az említett utasítás így szól:

1. A vörös-kereszt egyesület emberbaráti működését — alapszabályai 4. §-ának harmadik pontja értelmében — járványok esetén is kifejtí.

Ennélfogva föladatának tekintint a kolera kitörésének eshetőségével szemben is az óvó és gátló rendszabályokat foganatosítani és a kolera kitörésének esetére az előkészületeket megtenni.

2. Az óvó reedszabályok foganatosítása az egyesület önálló föladata nem lehet, de minden fiókegyesület törekedjék hatáskörében a hatóságoknak és lakosoknak a kolera jelentkezése és terjedése ellen irányuló intézkedéseikben támogatólágg segélyére lenni.

3. Ezt elérheti az által, hogy az illető hatóságnak, a mint a kolera elleni óvóreedszabályok kihirdettetnek — följajlja közreműködését; a lakosságot pedig népszerű fölolvasás és népszerű közlemények terjesztése által törekszik a kolera természetéről, elterjedési módjáról, és az ellene követendő óvó reedszabályokról fölvilágosítani.

4. A kolera kitörésének esetére szükséges előkészületek a következők:

a) A hatósággal karöltve ossza föl a fiókegyesület a várost vagy községet fölügyelői kerületekre.

b) Minden kerület élére állítson egy fölügyelőt, és minden nagyobb kerület kisebb részeiben fölügyelőket.

c) Törekedjék a fiókegyesület önkéntesen ajánlózó ápolónöket szerezni, és azokat a szükségességekben kiképezni.

d) Biztosítsa az egyesület kellő számú szükséges eszközöket és kellő mennyiségű gyógyszer lehet leggyorsabb szállításra.

éjjeli bogaracsok is aludtak volna, melyek az én szobámban gyűltek össze az egész fogadóból, amint megtudták, hogy ott vendég van.

Eddig az első nap. Masnap, szombaton, vizsgáztam reggeli 8 órától esti 9-ig. Reggel 8 óra 5 perczkor érte el a drukk non plus ultráját, de aztán szünni kezdett; mert így gondolkodtam: vagy elbukom, vagy nem; tertium non datur!

A harmadik nap vasárnap volt, melyen már kora reggel a sétátérre mentem egyik kollégámmal. Föltűnt itt, hogy a sok nő között nincs piros arcú, mi után kérdezősködve megtudtam, hogy itt a nők összeesküdtek a patikáriusok ellen s elhatározták, hogy nem vesznek pirosítót; három patika már fucsesot mondott. Nálunk meg a patikusok, ha mást sem árulnának, mint pirosítót, akkor is megélnének. A sétátérrel elmentünk a piacra, éppen olyan képet nyujt, mint a mi „forum“-unk vasárnap reggel. A plebs sereglik itt össze, s azzal mulatja magát, hogy ki tud harmadfelest köpni, mint nálunk. Tíz óra felé elkotródott a plebs, s szép sorrendben érkezett meg az „első székes-fehérvári koldusok pálinkázó-egyesülete“ élén az elnök-

5. Népszerű oktatás. A népszerű oktatást el lehet érni egyrészt a koleraóráról szóló népszerű, rövid nyomtatott utasítások kiosztása és terjesztése, másrészt erre fölkért szakemberek, orvosok, nyilvánosan tartott népszerű, szóbeli előadásai által.

a) Rövid népszerű utasításul igen ajánlatosnak mutatkozik a m. kir. belügyminisztérium által 1892. évben kiadott „Az ázsiai kolera népszerű ismertetése és óvó szabályai“ című füzetke.

b) A fiók-egyesület kérje föl a székhelyén lakó orvost esetleg orvosokat, népszerű fölolvadások tartására, melyek nyilvánosak — tehát mindenki által hozzáférhetőek legyenek, — és oly időben — talán vasárnapokon a délutáni órákban — tartassanak, hogy a hétköznapon munkával foglalkozók is megjelenhessenek. Nagyobb városokban, hol orvosegyesület székel, annak támogatásával létesíthetőek a fölolvadások.

6. A kerület fölosztása.

a) Az egész város vagy község osztassék föl nagyobb kerületekre és minden nagy kerület oly megfelelő számú kisebb kerületekre, melyeket naponta egy fölügyelő átvizsgálhat.

b) Minden nagy kerület önkéntesen ajánlózó vagy megbízott fölügyelőt kapjon, valamint a kisebb kerület hasonlóan fölügyelőt.

c) A fölügyelők saját kis kerületükben észleltekről jelentéseiket az illető nagy kerület fölügyelőinek nyujtsák be naponta, a fölügyelők pedig a jelentéseket összegezve a fiókegyesület elnökségének vagy még jobban a hatóságnak szintén naponta. Mihez tartás végett szolgál az „Utasítás az ázsiai kolera tárgyában“ című 1892. évben kiadott b. u. m. rendelet.

7. Az ellenőrzés.

a) Az ellenőrzés terjedjen ki: a lakások, udvarok, árnyékszékek, folyosók és csatornák tisztántartására, a kutak állapotára, a kellő vízszolgáltatásra, továbbá a lakosok egészségi viszonyaira.

b) A fölügyelők világosítsák föl a lakosokat a tisztaságnak és a lakások kellő szellőztetésének, a rendszeres józan életmódnak, a hasmenést okozó s kivált nyers táplálékok kerülésének, valamint a meghűléstől való óvakodásnak a kolera megelőzésére nagyon is szükséges voltáról. De gondjuk terjedjen ki szállók, iskolák, közbhelyek, indulóházak tisztasági állapotára is. — Hol hiányt tapasztalnak, tegyenek jelentést a hatósághoz.

c) Kiválóan gondja legyen a fölügyelőnek a kutakra. Törekedjék a lakosokat rá venni, hogy a kutak köréből minden töcsát, szemetet, hulladékokat és egyéb a vizet fertőző tárgyat eltávolítsanak; a kutból csak egy edénynyel merítsenek és a kimerített vizet ne töltsék vissza a kutba, hanem a vályu vagy csatornán át évezessék tova. Határozottan veszélyes járvány idején az általános elterjedt ruhamosás a kut körül; ennek megatlasára a hatóságnak támogatását vegye igénybe. Miután tudományosan és

kel, kinek joga van minden nap más címen koldulni; föl is osztotta a hetet: hétfőn sánta, kedden néma, szerdán szegény vándorlólégeny stb. Gyűlést akartak tartani, miért is, akik mankóval jöttek, megtisztították a teret a rendőrtől, hogy a gyűlés példás rendben folyjon le. Milyen jó lenne ez Pécsen is a gyülekezetek alkalmával. Azután pedig az elnök bejelentette, hogy mihelyt életbe lépnek Wekerle új pénzei, sztrajkolni fognak, mert Wekerle módot nyujt az adományozóknak, hogy a krajczárnál is kisebb összeget, egy fillért adjanak nekik. Ők pedig egy fillért nem imádkoznak. Miután többen pro és kontra beszéltek, abban egyeztek meg, hogy azt, aki nekik egy fillért fog adni, úgy főzik le, hogy még egyet hozzá téve adják neki vissza. Ennek jegyzőkönyvi megörökítése után elmentek a közeli pálinkás boltokba; (minden második az) én pedig társammal a közeli utczába fordultam be, melynek két kolosszális épülete vonta magára figyelmemet. Az egyik a megyeház volt, mely állandóan 5000 lakosnak ad ingyenes szállást; a másik egy ablakos tót palotája volt, aki azért gazdagodott meg, mert itt mindennap van több rendbeli verekedés az elmaradhatatlan ablakbeverésekkel. Ide! ide

tapasztalatilag be van bizonyítva, hogy a nem tisztá ivóvíz a leghathatósabb terjesztője a kolerának, a fölügyelőnek oda kell hatni, hogy a gémes fedetlen kutak szivattyus kutak által helyettesíttessenek és különösen az ivásra leginkább használt közkutak alakíttassanak át, ha másképp nem egyleti áldozat árán.

Ugyancsak egyleti eszközök használtassanak föl arra, hogy az elhanyagolt kutak környéke, ha sem fölszólítás, sem hatósági közvetítés nem használna — megtisztíttassék (fogadott napszámokkal).

d) Figyeljék meg a fölügyelők a lakosok egészségi állapotát, a legcsekélyebb körjel se kerülje ki figyelmüket és ha gyanus tüneteket vesznek észre, haladéktalanul jelentsék be a hatóságnak, esetleg közvetlen az orvosnak.

8. Az ápolónők.

a) Szólítsa föl a fiókegylet a székhelye területén levő nőket ápolónői tiszt elvállalására; a járvány kezdetén az egylet kötelekéhez tartozó ápolónői létszám, mint első szükséglet rendelkezésére állván.

b) A fölhívás magában foglalandja az ápolónők fölvételének föltételeit, a szolgálattal járó kötelezettséget és az önfeláldozás fokozottabb mérvhez képest nagyobb jutalmaztatás módját és összegét.

c) Az önként vállalkozó nőknek tartandó tanfolyam kiválóan a kolerás betegek körüli ápolói teendők részleteire, a kolerások által lakott helyiségek fertőtlenítésére, a betegektől származó szennyes ruhaneműek és ürülékek ártalmatlanná tételének módzataira és azon személyes óvatossági rendszabályokra fog kiterjeszkedni, melyekkel tulajdon megbetegedések vagy a betegség továbbterjedése elhárítható.

9. Eszközök.

a) A kolerás betegnél egyik legfontosabb eszköz a hányadék és béltürelék fölfogására szükséges edény. Ilyen edényt lehet az olcsó, de jól égetett és mázolt közönséges cseréptál és ugyanilyen üredény esetleg bőszerű kisebb fazék.

b) A fertőtlenítő folyadékot tartalmazó kanna.

c) Szükséges eszköz a theafőző kisebb edény, a vízmelegítő nagyobb edény és a meleg vizet magában foglaló eldugaszolható kő- és esetleg cserépkorsó. A theafőző edény legjobb ha bádognál (gyorzfőző) készült, de e célra kisebb cserépbögre is jó. Vízfőző edénytől bármely nagyobb fazék szolgálhat.

d) A kolerás betegek testének dörzsölésére durvább posztó, nemez vagy flanel darab szolgálhat.

e) Homok, hamu, kő- és mézpor készletben tartása azért czélszerű, hogy megbetegedés esetén, a beteg ágya körében a szoba esetleg földes padlóját ezzel behinthessék és így a szoba talajának befertőtlenítése megakadályoztassék.

f) Fehérneműek, ruhadarabok, törlek beszerzése jó eleve biztosítandó.

g) Nagyon czélszerű lenne minden na-

hozzák a tótokat az árva Árvából, itt milliommok lehetnek.]

Ebéd után átmentem a kávéházba, ahol voltunk ugyan jó sokan, de senki sem kapott semmit, mert a pinczér siestált, a kaszirnő meg rózsafüzért imádkozott, mire mérgemben elhatároztam, hogy haza jövök. Föl is ültem az ördög masinájára, mely velem együtt hozta a gyakorlatról lemaradt szabadságolt bakákat, ennél fogva egész úton azt hittem, hogy oly kocsi van, mely 6 lónak vagy 36 embernek van szánva.

Meg is örültem, amint megláttam a négytornyú városkám, melyet öt templomnak neveznek németül. S milyen szépen fogadott! mintha csak tudta volna a vizsgálatom eredményét... azaz most jut eszembe, hogy tán mindazt a királynak készítették, aki szintén aznap jött Pécsre. No, de se baj! Csakhogy itthon vagyok! Itt egész más a por, ehhez van az én tudóm szokva. Itt egészen mások a koldusok, mert ha keveset kapnak, nem adják vissza, hanem hozzá lopják a hiányzót. Itt egész más a kávéházi élet: van cigány, kaszirnő, ki „M. Figaró“-t olvas s pinczér, aki tudja, mi az aszfalt!

Dr. Aurisztus.

gyobb község és városban mozgó fertőtlenítő készülék felállítása a ruhák és ágynemű megtisztítása czéljából. (A készülékek milyenségéről a központi igazgatóság szivesen ad felvilágosítást). Nemkülönben szereztessék be községen kívül több üredény, mely mézstejjel könnyű szerrel fertőtleníthető.

10. Népkonyhák.

Szegényebb sorsu betegek kellő táplálása az egyesület kiváló gondját képezhetné. Népkonyhák és ugynevezett levesosztó helyeket kellene berendezni, hol nemcsak jó levest, de theát sőt kávé is osztanának ki.

11. Gyógyszerek.

c) A gyógyszerek közül első helyet foglalnak el az inkább fertőtlenítésre szolgáló vegyi termékek. Ilyenek a carbolsav, réz- és vasgálicz, oltatlan mész (és lásd az utasítást, melyről a 6. pontnál szólottunk).

E szereket, a mennyiben a lakosság szegényebb része szükségleteit önmaga fedezni képes nem volna, szolgáltatassa ki a hatóság a fölügyelők kívánata szerint ingyen.

b) Legyen kéznél és osztassék ki a fölügyelők közt kellő mennyiségű izasztó thea. Ilyen thea lehet: bodzafavirág, szikfű, camilla, hársfavirág, borsmenta stb.

c) Gondoskedni kell jégről, tiszta, jó ivóvizről, s a hol tiszta ivóvíz nem nyerhető, savanyu vizről.

A gyanus természetű ivóvíz forralás és utólagos leűtés által válik használhatóvá.

d) Tulajdonképeni gyógyszereket csak az orvos rendelhet; de a hatósági rendelet értelmében a fölügyelők kellő betanulás után és óvatosság mellett szintén nyújthatnának orvos által rendelt gyógyszereket.

Ez intézkedés főképp a járvány nagy kiterjedése esetében válhatik nagyon üdvössé, midőn az orvosok elfoglaltsága mellett az orvosi segély késhe.

A hatósági utasításban megjelölt kolera-kórházak felállítása mellett czélszerű lenne, ha a fiókegylet sátrakról gondoskodnék, melyek a felállítás és áthelyezés könnyűsége miatt kiválóan ajánlatosak.

Budapest, 1892. szeptember hó 21-én. A magyar szent korona országai vörös-kereszt egyletének egészségügyi tanácsa nevében: Korányi Frigyes dr., elnök. Farkas László dr., jegyző.

HIREK.

— (Az aradi gyásznapi) évfordulóján, esütörtökön reggel a jogakadémia ifjusága a Lyceum templomban gyász misét hallgatott. Az istentiszteletet Fent Ferencz dr. szemnariumi fölügyelő tartotta. Délután 6 órakor a „Hattyu“-ban, díszes közönség előtt emlékünnepélyt rendeztek a joghallgatók. A beszédek a tizenhárom vértanui hősiességét dicsőítették. A műsoron levő pontok közül legnagyobb hatást ért el Zoltán Vilmos alkalmi költeménye, melyet Kisasszony József szavalt lelkes hévvel; a szíveségből föllépő Pécsi Dalárda pedig frenetikus tapsokra ragadta a termet megtöltő közönséget a Szabadságdalal és a Tied vagyok, tied hazám kezdetű Honfidalal. A Pécsi Dalárda ez ünnepélyen kívül este a maga körében szintén áldozott a hősök emlékének lelkes beszédekkel és hazafias dalokkal.

— (Kitüntetett kiállítók.) A pécsbaranyai kertészeti egylet által rendezett gyümölcskiállítást kedden este zárta be a rendezőbizottság, melynek nevében Rézbánya János kiállítási elnök buzdító beszéd kíséretében osztotta ki a zsüri birálata alapján a díjakat és díszokmányokat. Kiosztatott 35 díszokmány, 4 elismerő okmány és 165 frank arany jutalomdíj. Az első díjat (a megyés püspök által adott 45 arany frankot és az egyleti díszokmányt) kapta Nagy Károly. — Díszokmányt kaptak: Egedy Sándor, a pellérdi uradalom, öreg Tóth József, Nowotarszky Antal, Kött Ferencz, Megyery János, Schutt Vilmos, Littke József, Károly Ignác, Müller Jakab, Rác Mihály, pécsi kápt. uradalom, Trischler János, Gadó Józsefné, Bencze József, pécsi kir. fogház, pécsi papn. intézet, Weissenberger József, Jankovits Hugó, Szuly János, öz. Kelemen Gyuláné, Egedy Kemény Anna, Grabarics Béla, Erreth János, Fekete Mihály, Krászonyi Ferenczné, Angyal Pálné, Jellasich Károly, Oroszi Sándor és Hirschfeld Samu. — Elismerő okmányt kaptak: Deininger Anna, Eisenhuth Antal, Ka-

tona Borbála, Oswald Péter. — Jutalomdíjat kaptak; Battyay Mihály 1 db, Gyenis Lajos kertész 1 db, Janosch V. kertész. 1 db, Gadó Józsefné 1 db, Ponauer József 2 db, Mihálovics Ferencz 2 db, Weissenberger József 1 db, Szuly János 1 db, Notter János 1 db és Nikolics Radó bolgár kertész 1 db. aranyat.

— (A főispán fizetése.) Némileg indiskrét dolog az, ha méltóságot viselő emberek gázsiját publikáljuk; nem is áruljuk el, hogy mennyi a mi főispánunk fizetése, csak azt említjük föl, hogy a jövő évtől kezdve fölemelték a fizetését. Ezt is azért említjük meg, mert a jövő évi országos költségvetésben szerepel. Az 1886: 21. tc. rendelkezései szerint ugyanis a főispánok fizetése a törvényhatóság kiterjedése és népessége arányához képest a miniszeri tanácsosi rangosztály két fokozata szerint állapítatik meg, illetőleg ott, hol a törvényhatóság lélekszáma a 300.000-et meghaladja, a főispánoknak első osztályu, egyebütt másodosztályu fizetés jár. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint most már Baranya, Jász-Nagykun-Szolnok és Zala vármegyék is a 300 ezeret meghaladó lélekszámú törvényhatóságok sorában foglalnak helyet s ehhez képest főispánjaik fizetése is a második osztályból első osztályúvá volt fölemelendő, ami a jövő évtől kezdve közel harmadfél ezer forintnyi költség-többletet okoz. A főispánunk fizetését tehát már fölemelte az állam; vajjon a megye ugyanezt teszi-e az ő kisebb javadalmazásu tisztviselőivel és kezelőszemélyzetével? Mindenesetre cinikus véletlen, hogy mikor a kisfizetéses megyei tisztviselők fölajdulnak és pótlékot kérnek, ugyanakkor az állam a főispán fizetését szaporítja meg.

— (Halál a pinczében.) Szünder György, a „Vörös ökör“-höz czimzett korcsma tulajdonosa kedden este pityókos állapotban lement a pinczébe borért. Mivel soká maradt lent, utána mentek s ott találták a lépcső alján, kezében a boroskancsóval. Mivel ez az „eset“ sokszor megese a „Vörös ökör“ tulajdonosával, szépeu fölemelték és ágyba fektették, gondolva, hogy reggelig majd kialuszsza a bort. Másnap azonban már késő délelőtt volt és a „Vörös ökör“ tulajdonosa nem mozdult ki a szobából. Bementek hozzá, s a jó ember ott fektett az ágyban — holtan, hidegen. Valószínű, hogy mar a pinczében érte a szélhűtés. A rendőri vizsgálatkor konstatálták, hogy a fején is maroknagyságu bub van, ami ütésből keletkezett s nehéz megállapítani, hogy estében kapta-e ezt az ütést, vagy külerőszak folytán. A városban — mint halljuk — az a hír volt elterjedve, hogy Szünder a kolera áldozata. Akik ezt elhitték, azokat nyugtassa meg az a maroknyi búb a Vörös ökör tulajdonosa fején, mely őt szegényt is védkép megnyugtatta; mert az orvostudomány nem ismeri a kolerának semmi olyan szimptomáját, mely a fejen búb alakjában jelentkeznék.

— (Közveszélyes vizárok.) A sörház-, fölső- és alsó-malomteza balfelén, a házak alatt, terjedelmes vizárok húzódnak el. Az élelmes háztulajdonosok kanalizációnak tekintették ezt az árkot s ezzel vezettették el az emberi hulladékokat, ami alább nyílt árokban uszott tova. Említettük már, hogy a rendőrség fölszólította az illető házigazdákat, hogy az árok fölé épített félremenő helyeket távolítsák el. Még tavasszal történt meg a fölszólítás; most már ősz végén járunk, s azok a házikók még ma is ott díszlenek az árok fölött. A rendőrség végre pénteken azon a vonalon valamennyi félremenő helyet hivatalosan lezárta. Jellemző, hogy azon a soron a város leggazdagabb, vagy legalább is tehető polgárai laknak, akik az intelligenciának is a crémjéhez számítják magukat. Csak hiába, s zomoruan igazza volt Van Emergennek, a híres bakteriologusnak, a ki azt mondta, hogy a közegészség érdekében kiadott hatósági rendeletekre csak addig hallgatnak, míg azok nem ütköznek egyes befolyásos emberek vagy városi notabilitások érdekeibe.

— (Karbololdat a szegényeknek.) A város szegényebb lakói a kolera ellen használandó karbololdatot tudvalevőleg ingyen kapják. Bővebb tájékoztatás végett megjegyezzük, hogy csak a plébániahivatalok által kiállított vagyontalansági bizonyítványnyal bírók részestülnek ebben a kedvezményben.

— (Lukács Gerő †.) Zajtalan életű, nem olyan általánosan ismert ember volt, akinek

— hogy most a neve után került az a mindent elmondó kicsiny fekete kereszt — azt ne kérdezzé az olvasó — látván a nevet és az utána tett keresztet — hát ki volt ez, hogy így kitüntetik az elhunytát. Póstatiszt volt a hivatalos foglalkozása és újságíró volt a szive vágya szerint. Csendes, otthon dolgozó, az újságot s az újságírókat végtelentül szerető, nekik testvérellekével segítő írka-firkáló ember volt. Nem ment el a fölé mellett olyan érdekes hír, amit ő elkapva hamarosan meg ne irt volna az újságnak. Volt érzéke, ami nincs meg a mi közönségünk kilencz-tizedrészében, a zsurnalisztika iránt. Ezért becstültük őt mi újságírók, s ezért szenteltük most — hogy megállott lüktetésében az a derék szív — halálának, emlékeztetének e néhány fájdalmas lélektől diktált sort. Póstatisztársai, kikkel az igazgatóságnál dolgozott, viszont jó kollegát vesztenek el benne; mert csendes kedélyű, jószívű ember volt. Nem is olyan rég betegség támadta meg idegszervezetét, melyet rohamosan pusztított szét. A nyáron Dobelbadban keresett orvoslást baja ellen, de csak nagyon kevéssé állította helyre az egészségét az idegbajosoknak ajánlt dobelbadi levegő. Itthon újra visszaesett a régibe, sőt rosszabbra fordult az állapota, amiért a hivatalát se foglalhatta el. Szerdán esti 8 órakor a városi közkórházban lehetett ki sokat szenvedett lelkét. A korán elhunyt — 44 éves volt — özvegyet hagy hátra. Temetése tegnap délután volt a kórház halottas házából, ahonnan a póstaigazgatósági tisztikar s nagy számú közönség kísértette ki koporsóját a budai külvárosi temetőbe.

— **(Szegényház a város közepében.)** A város szegényei, akik ezideig a közkórház mellett levő „palotában“ fosztogatták a tollat és foltoztatták az avét harisnyákat, beköltöztek a főutezába, ahol a régi katonakórházban kaptak ideiglenes szállást. Az ő palotájukból járványkórházat rögtönzött a hatóság, s míg a kolerajárvány ki nem huzcolkodik az országból, addig a hivatalos koldusok sem huzcolkodhatnak vissza régi, kényelmes otthonukba. Mi minden nem lesz még az a nyomorúságos, éktelen viskó ott a főutezában, míg abból majd végre valahára fényes palotája lesz a mi Tháliánknak!

— **(Halálozás.)** Soóstó Gyula rajztanárt fájdalmas csapas érte. E hó 4-én este 9 órakor hunyt el neje Soóstó Gyuláné, született Vogel Mária — 45 éves korában. A megboldogultnak csütörtökön délután volt a temetése. — König Károlyné, született Tuschák Ludovika e hó 5-én 44 éves korában elhunyt Pécsett.

— **(Megyei hivatalnokok kérelme.)** Baranyavarmegye kisebb javadalmazásu tisztviselői s kezelő személyzetének tagjai kérvényt nyújtottak be fizetésük emelése, esetleg drágasági pótlék adományozása végett, mely a vármegye okt. 10-iki ülésén az 1893. évre szóló költségvetéssel egyidejűleg kerül tárgyalás alá. Kérelmüket több és pedig fontos okkal támogatják. A megye tisztviselőinek fizetése a 20 évvel ezelőtti viszonyokhoz van alkalmazva, azóta nem változott, bár a munka megötszörösödött, míg a munka erő még csak kétszer lett nagyobb. Husz év alatt nagyon változtak a viszonyok, az akkori fizetésből mai nap teljes lehetetlenség a tisztviselőnek tisztességesen megélni; s így ha magán vagyona vagy mellékes jövedelme nincs, nem él, hanem nyomorog, családjával együtt. Váltóra vesz föl pénzt, majd pedig ezt prolongálja; küzd évről-évre; s ha azután jön is egy kis előléptetés, fizetheti a régi adósságot. A tisztviselőnek minden elsején csak addig van pénze, míg a hivatal folyosójára nem lép, ahol már lesi a czipész, szabó, mésszáros, hentes stb. Ma a 70-es évek elején rendszeresített fizetésből megélni lehetetlen, mielőtt az indirekt adók megszorodtak, a fogyasztási adók emelkedtek, ami kétségkívül nagyban fokozta a drágaságot s megnehezítette a megélhetést. Mivel nem tud készpénzzel fizetni, mivel részletfizetésre vesz csak, mindent drágábban kell megfizetnie mint annak, aki summásan vásárol, amit szintén nem tehet. Példákból az tűnik ki, hogy egy 800 frt fizetéssel és 150 frt lakbérátalánnyal bíró gyermektelen nős hivatalnoknak voltaképen csak 75 forint a havi fizetése minden lerovással, a legszűkebbre mért havi kiadása ellenben 90 frt 90 krajczár. Hát ha megbetegszik a tisztviselő, miből fizet orvost, patikát, ha fizetése magának s nejének

sem elég, ha egészséges. A népesedés egyre nagyobbodik, évről-évre több hivatal jön a városba, több katonaság, miért is drágulnak a lakások, s drágul a piac. Azonkívül a tisztviselőnek, ki egész délelőtt és délután 2—5 ig el van foglalva, nincs, nem is lehet, egy fillér mellékjövedelme sem. Pest- és Fejérmegyékben (mely utóbbi kisebb Baranyánál) a tisztviselők helyzetét már régen javították és javítják, ami a szükség fölélti fejét. Sopronvármegye tisztviselői drágasági pótlékokat kaptak; az állami tisztviselők f. évi július hó óta nagyobb fizetést élveznek átlagosan a számítás szerint mintegy 40 százalékkal. Pécs szab. kir. város tisztviselői is folyamodtak, mindez elegendő bizonyítja, hogy a helyzet tarthatatlan. Baranyavarmegye 28 kisebb javadalmazásu tisztviselőjének és kezelő hivatalnokának ez idő szerint az összes fizetése 18.800 frt. Ha már most csak 20 százalékkal emelnék fizetésüket, ha nem is allandósítva, csak a jelenlegi viszonyokhoz mérten 3 évre drágasági pótlék czimen; az emelés évenként 5760 frtot tenne ki. Ezt pedig könnyen fedezni lehetne a gyampénztári kezelés előléptetéséből, melyből még tekintélyes fölös összeg marad a tartalék-alapra eső törvényes levonás után fedezni lehetne annélkül, hogy az adózó polgárság legcsekélyebb terhelését szenvedne. Rendelkezésre áll még az eb-tartási adóból befolyó összeg. A legrosszabb esetben pedig a vármegye 1.440.800 frt. 24 kr. egyenes adója után egy harmad százalék pótdadót kellene kivetni. A kérelmet az összes kisebb javadalmazásu tisztviselők aláírták, számra 28-an.

— **(Diák és szüreti-szünet.)** A helybeli róm. kath. főgimnázium tanulói a Fölsege névnapja alkalmával teljes szünetet élveztek, utána való nap szintén szüneteltek és pedig a régi, hagyományos „szüreti“ szünet czimen, a melynek sokkal jobb neve volna ebben a sanyaru világban „kukoricza fosztási“ szünet.

— **(Hymen.)** Belák János dr. kecskeméti orvos eljegyezte Gyenes Izabela kisasszonyt Gyüdről.

— **(Somogyi társulata Szegeden)** jó auspiciumok között kezdte meg a szezont e hó elsején. A megnyitó előadás tetszett a tömött háznak. Szávay Gyula „Muzsák oszlása“ című olimpiai komédiájával kezdtek, melyben különösen Kalmár Pirocska és Balla Kálmán tetszettek. Volt tabló, mely mellé Hoffer királyhimnuszát énekelte a kórus. Aztán a Csikós-ból és a Cziganbáró-ból mutattak be egy-egy fölvonást. Utóbbiak Kocsis Etel, Kállai Lujza és Dorogi Laura vonták magukra a figyelmet s arattak tetszést. A kezdet tehát jól indult, csak a folytatás is ilyen legyen.

— **(Meggzőkött fakir.)** A csöpürágók sajátságos fajtája jart itt szerdán. Nagy cifra plakátokon hirdette, hogy tükkkel szurkálja tele a képét, fülét, orrát, karját, kardot tít a hasába, kiveszi a szemét, tűz fölé tartja a kezét, kigyót nyel, meg a jó ég tudja, mi mindennel nem sanyargatja szegény testét, amik azonban mind fájdalom és vér nélkül való produkeciók. Szerdán este mutogatta magát a fakir német, hanem bizony nem sokan voltak kíváncsiak az ő virtusaira. Megboszankodott emiatt a jövevény művész és csütörtökön reggel odább állott — mindeunémü számláinak kifizetetlen állapotban való hátrahagyásával, amiért viszont az ittmaradt hitelezői haragudtak meg.

— **(A kecsesen alvás művészete.)** Mily nagy, tulságos nagy gondot fordítanak Amerikában a növevelésre, a következők után nem lehet kétségbe vonni: A Cincinnatiában levő női akadémiában a növendékeket a kecsesen alvás művészetére is tanítják. „Az álom tanítónője“ csodálkozott egy kételkedő uriember fejbőlíngatásán. „Gondolt ön valaha arra, hogy életünknek egyharmadát alomban töltjük? Gondolt valaha arra, hogy milyen ön alvás közben? Nos, önnél ez nem sokat határoz, de a leánynak mindig csinosnak és igézőnek kell lennie, eltekintve jövendő asszonyi helyzetétől. Ezért vettem fel előadásaimba a kecsesen alvás művészetét. Sok nőnek például az a rossz szokása van, hogy alvás közben száját nyitva tartja, minek következtése a rettentő nőietlen horkolás. A leányokat elalvás előtt ajkaik kellemes bezarására tanítom és szükség esetén kézi tükröt is adok nekik. Fejüket a párnán nagyon hátra sem szabad fektetniök, nehogy szájuk az idegek elszibbadása után önkényte-

lenül is kinyílják. Rájuk parancsolok egyuttal, hogy lefekvéskor ép úgy csináljanak toilletet-et, mint fölkeléskor. Az éji ruha legyen csinos, pikáns és jószabásu, miért is a borzasztó halálfejkötő egészen nélkülözendő, hanem könnyedén szétbontva hagyni, teintettel lévén a megjelenhetésre (presentability) és aztán a kényelemre. Helyzeteik és fekvésük az ágyban époly kevéssé félszegek és bájtl nélkülözök, mint nappali fellépésük, s a fiatal hölgyeket én úgy instruálok, hogy jövendő férjeik által a nap és az éj bármely órájában meglephetlenek. Mindig vonzóknak lesznek, mert a kezdetben kiereszkolt grácia csakhamar szokásukká válik!“ Ime kedves fiatal hölgyek, egy új studium! Tanuljanak kecsesen aludni!

MŰVÉSZET, IRODALOM.

* **A pécsi szinkörben** ma — szombaton — kezd meg előadását Várady József és Jakabfi szintársulata. Szinre kerül a Válás után vigjáték.

* **Ősztündijak magyar énekesek és énekesnők kiképzésére.** A magyar kir. operára nézve nagyon hátrányosnak tartja a nagy közönséggel egyetemben a belügyminiszter is azt a körülményt, hogy az elsőrangú szerepeket oly gyakran kell külföldiekkel betölteni, a mi nemcsak az előadások nyelvi egyöntettségét hiúsítja meg, de a valódi nemzeti opera létesítésének is akadály. Ezen a hiányon aként szándékozik a miniszter segíteni, hogy a jövő évtől kezdve tehetséges magyar énekeseket s énekesnőket kiképzésük után a m. kir. operaház tagjainak sorába tartoznak lépni.

* **A Pallas nagy lexikoma.** A Pallas irodalmi és nyomdai részvenytársaság hatalmas vállalatba fogott. Magyar lexikont ad ki, mely méltán meg fogja érdemelni a címül választott Nagy Lexikon nevet, mert amint a prospektusból értesülünk, ez a lexikon nemcsak egyszerű szótár lesz, mely a szó rövid definíciójával megelégszik, hanem egyszersmind az ismeretek teljes gyűjteménye lesz. Munkatársainak fényes névsora kezesség arra, hogy ez a gyűjtemény teljes és kitűnő lesz. A 13.000 oldalra terjedő lexikon szövegét 2000-nél több abra kíséri s még mintegy 500 külön melléklet. A mű 16 kötetet (240 füzet) fog kitenni, egy-egy kötet terjedelme 45—50 iv. Ára füzetenként 30 kr. (60 fillér), kötetenként félbörkötésben 6 frt. (12 korona). A kötetekből 4 havonként egy kötet, a füzetekből hetenként egy füzet jelenik meg. Az első füzet november 1-jén jelenik meg. Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Aranka László. Az okt. 6-ára irt alkalmi cikk megkészt; mar szedésben volt a miénk. Eltettük jövőre. A halottaknapj jön. A V. J.-ba szánt dolgok közül csak keveset szemelgettünk ki; a többi némileg idejét multa, egy részük pedig nagyon is vastagon naturalisztikus.

Cs. Gy. A „Lilla“ című tárcza nem éppen elvetni való; a fordulat elmés, de már ismert és sokszor fölhasznált. Az ok, ami miatt a nem közölhetők közé soroztuk, az, hogy a kidolgozás gyenge, nem felel meg a mi kívánalmainknak. Ha a stylusát jobban kicsiszolja s hasonló tartalmú, de újabb gondolatot földolgozó tárczacikkeket ír, talán akad jobb is a sok között.

Zs. A. A fogról irt tanulmány még nem került sorra, hogy elolvashattuk volna. Az újabb beküldöttet nem használhatjuk, bár itt-ott van benne elmés ötlet is.

R. I. Budapest. A „Zöld szegfű“ már közöltük. Ez az újabb is jön idővel.

— **Hátralékos előfizetőinket tisztelettel kérjük, miszerint tartozásaikat minél előbb küldjék be, nehogy kénytelenek legyünk a lap további küldését beszüntetni.**

KÖZGAZDASÁG.

— **A pécsi sertéshizlaldában** okt. hó 7-én a sertés állomány: 870 drb. kövér, 1280 drb. félkövér 696 drb. sovány, 93 drb. süldő sertés. Árak: kövér válogatott minőség szerint 42—44 kr. kilogrammonként, páronkénti 45 kilogramm élet leszámítással; süldők 32—35 kr. kilogrammonként élősúlyban. Kukoricza 5 frt — kr. m.-m., Árpa ó 6 frt — kr. m.-m. Darálás 60 kr. m.-m.

NYILT-TÉR. *)

Zenekedvelők figyelmébe!

Több fiatal emberből álló társaság egy zenetársulatot

óhajt létrehozni, miért is felhívjuk azon zeneértő urakat, kik a társulatba belépni szándékoznak, hogy czimüket legkésőbb f. hó 15-ig e lap kiadóhivatalába küldjék további intézkedés végett.

Holly József. Ifj. Schediwy Ferencz. Horváth József.

*) Ezen rovat alatt megjelentekért nem vállal felelősséget A szerk.

Lap tulajdonos: **NAGY FERENCZ.**
Felelős szerkesztő: **HAKSCH LAJOS.**

Hirdetések:

Ház eladás.

Pécselt József-utca 37. számú ház szabad kézből eladó, vagy az egész ház berbe adandó.

Értekezhetni az ott lakó tulajdonosnál.

Ezennel közhírré tétetik, hogy a líferálásból ki-maradott 3000 darab nagyszerű kiállítású kitűnő úgynevezett

„Huszár“ ló-pokrócz

gyors pénzszükség miatt a gyári áron alul eladandók. Ezen kitűnő ló-pokróczok 190 cm. hosszúak és 130 cmtr. szélesek, színes csikokkal vannak ellátva,

vastag mint a deszka, meleg mint a bunda,

míg a készletben tart, most csak

drbja **1 frt 68 kr.** párja **3 frt 30 kr.**

Finomabb urasági ló-pokróczok darabja csak 2 frt 50 kr.

Továbbá 1000 darab kitűnő meleg

téli férfi polgár kabát minden színben és nagyságban, ami azelőtt 5 frt volt, most darabja

csak 2 frt.

Megrendeléseket postautánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöl a Fekete-féle

Bécsi áruház „a magyar koronához“
Wien, Margarethen, Rüdiger-gasse V. 1 26. fekete

VALENTIN KÁROLY FIA

zongora- pianino- és harmonium-raktára

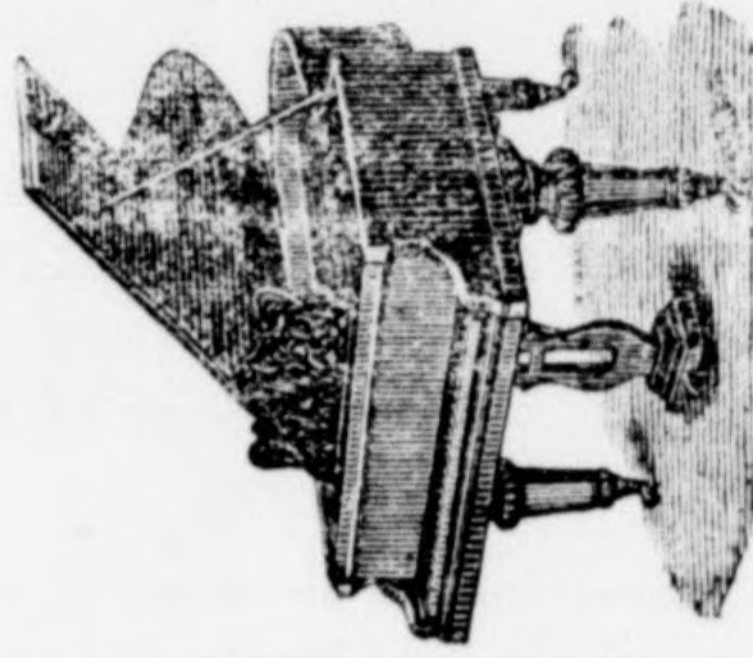
PÉCSETT,

Széchenyi-tér, központi takarékpénztári épület, II. emelet.

Ajánlja

hangverseny-, rövid- és mignon-zongorák, pianinok és harmoniumból

álló dús készletét. — Árjegyzékek kívánatra küldetnek.

11612 sz. tkvi 1892.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Bekő Ádámné végrehajthatónak Schneider Katalin és Schneider Antal végrehajtást szenvedők elleni 200 forrnt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében Bauer Ádám és neje Killán Róza ké-sedelmes vevők ellen a pécsi kir. jbiróság te-rületén levő Kis-Kozárban fekvő a kis-kozári 423. sz. tjkben foglalt 846. hszsz. fekvőségnek Schneider Katalin férj. Schnell Gáspárnét és kk. Schneider Józsefet telekkönyvileg, azonban árverési vétel czimén Bauer Ádámot és nejét Killán Rozát öt hatod részben illető részére 562 frt. becsárban mint ezennel megállapított ki-kialtási árban az árverést elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi nov. hó 10. napján d. e. 10 órakor Kis-kozár község házánál, amennyiben a község-nek háza nem volna, úgy a község birói lakánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsarának 10%-át vagyis 56 frt. 20 krt. készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazság-ügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezé-séről kiállított szabályszerű elismervényt átszol-gáltatni.

Pécselt, a kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1892. évi július hó 27. napján.

Lukrits István
kir. törvészéki biró.

278. sz. 1892.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 101. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Sásdi kir. jbiróság 2896./1892 ik számu végzése által, Alasz Mártó farádi lakos végrehajtató javára Csögl János pécsi lakos ellen 900 frt. tőke ennek 1892. év július hó 29. napjától számítandó 6% kamatai es eddig összesen 25 frt. 45 kr. perköltség követelés ere-jéig elrendelt s 1892. évi augusztus hó 14-dikén foganatosított biztosítási végrehajtás alkalmával bíróilag fölülfoglalt és 966 frt 50 kr-ra becsült gazdasági eszköz- tőzök- lovak és serté-sekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 3178./1892. sz. ki-küldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis **Pölöskén az mlperes pusztáján** leendő eszközzésére **1892. évi október hó 13 ik napjának délelőtt 9 órája** ha-táridőül kitűzetik s ehhez a venni szándékozők ezennel oly megjegyzéssel íratuak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz fizetendő.

Kelt Sásdon 1892 ik évi szeptemb. hó 28. napján.

Schuber Manó
kir. birósági végrehajtó.

8166. sz. tkv. 1892.

Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Szakvály Lipótné szül. Fesztl Aranka végrehajthatónak Schultz Jó-zsef és társai végrehajtást szenvedők elleni 2000 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti ügyében a pécsi kir. tvszék területén levő Pécseltf ekvő a pécsi 1520. sz. tjkvben felvett 2220. hszsz. 15. sz. házra, udvartérre, 2221. hszsz. kertre; 2221/2; 2223/3; 2221/4; 2221/5; 2223/2; 2223/3; 2223/4; 2223/5; 2223/6; 2223/7. hszsz. kertekre ugy a 2118b hszsz. házhelyre összesen 13755 forint becsárban; az árverést ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, s hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1892. évi október hó 25-ik napján d. e. 10 órakor a pécsi kir. tvszék árverési szobájában megtartandó nyilvános árverésena megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozők tartoznak az ingatlanok becsarának 10%, vagyis 1375 frt. 50 krt. készpénzben vagy az 1881. 60. t. cz. 42. §-ban jel-zett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri ren-delet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpa-pirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. 60. t. cz. 170. §-a értelmében a bánat-pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-állított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécselt a kir. törvészék mint tkkvi hatóság 1892. évi május hó 17. napján.

Lukrits István,
kir. törvészéki biró.

Kézi zálogkölcson-üzlettemmel felhagyok.

Folyó évi október hó elsejétől fogva **uj kölcsönügyleteket többé nem kötök** és a nálam letett zálogokra adott lejárt kölcsönt **meg nem hosszabbíthatom.**

A zálogjegy lejáratí határldejétől számított **három hónap multán ki nem váltott** zálogok, az eddig követett eljárás szerint, árverés alá kerülnek.

Az üzleti helyiség, **Gyár- és Zrinyi-utca sarkán,** mint eddig, **nyitva** áll délelőtt **8—12-ig,** délután **2—6-ig.**

Kelt Pécselt, 1892. szept. hó 30-án.

WEISS J. üzlettulajdonos.

Legelősbő bevásárlási forrás.

Az Iris illatszertár Pécs Király-utca 13. szám.

Illatszertáram a tisztelt közönség részéről nem remélt pártfogásban részesülve s mostani külföldi utazásom alkalmával francia és angol gyárosokkal direkte összeköttetésbe lépve, azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy áruezikeimet az eddigiéknél **alantabb árakon adhatom.**

Különösen ajánlom átható és tartós illatu valódi angol és francia illatszereimet úgy **eredeti üvegecskében**, valamint **deka számra**, továbbá a bőr ápolása s gyengédde tételére felülmulhatlan folyékony Hungaria creme és Hungaria hölgyporomat, ujonan javított s minden hasonnemű készítményt felülmuló dr. Spitzer-féle arczenőesőmet, francia gyárban készült valódi tojás olaj szappan, úgy akácvirág, liliumtej, Speick és orgonavirág szappanaimat. Kitlino hatásu Hungaria-fogpor és Hungaria fogvizemet, melyek rendszeres használata megszünteti a fogfájást, erősíti a foghúst és megakadályozza a fogak odvasulását.

Tartok raktáron valódi francia gumi óvszereket és szivacsakákat 2, 3, 4, 5, 6 és 7 frtjávali tuczatonként.

A tetemesen leszállított árak mellett tizletemet csakis úgy tarthatom fenn, ha a nagyon tisztelt közönség tömeges támogatásával szerencsétlen, minek ellenében föltörékvésem leendő a lehető legjutányosabb árakért mindig a legjobbat szolgálni.

Mély tisztelettel

Magassy L. K. okl. gyógyszerész.

Viszonteladók árendeményben részesülnek. — Vidéki megrendelések utánvét mellett csak 1 frton felül foganatosítottatnak.

Egyidejűleg a mélyen tisztelt hölgyközönség kegyes pártfogásába ajánlom tizlet-helyiségemben levő nagy választéku **női divatkalap, derékfűző, művirág, disztoll s gyermekkalap raktáramat**, mely szakmába vágó mindennemű **megrendelések, átalakítások, gyászkalapok** készítése mérsékelt árak mellett elvállaltatnak s gyorsan s pontosan eszközöltetnek.

Angol kerékpár- és varrógép-raktár.

Van szerencsém a n. t. közönségnek becses tudomására hozni, hogy Pécsen, **Ferenziek utca 37. sz.** (Stirling-téle ház) mint **Gericke Alfréd** bécsi cég képviselője

a legkitünőbb minőségű és valódi

angol kerékpárok és varrógépekből

nagyválasztéku raktárt állítottam és azokat a legjutányosabb gyári áron árusítom.

Ajánlom magamat egyúttal mint szakmechanikus **házi és szobatelegráfok, villámhárítók** és hasonló munkák végzésére.

Kerékpár- és varrógépjavításokat a legelőnyösebb és jutányos áron eszközölök.

Oktatást a kerékpározásban csekély díj mellett elvállalok.

Árjegyzékek kívánatra ingyen.

Üzletemet a n. t. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradok

mély tisztelettel

Fichtl Károly,

gépész és mechanikus.

A „Pécsi kölcsönös segélyző-egylet“-nél

ezidáig **4 százaléknál magasabb** kamatláb mellett elhelyezett **takaréktári betétek**, az igazgatóságunk legutóbb tartott határozata folytán, **1893. évi január hó 1-től** — további intézkedésig — csupán **4 százalékkal fognak kamatoztatni.** Ezt a t. ez. betevők szives tudomására hozva, egyúttal értesítjük a n. é. közönséget, miként intézetünk, úgy mint eddig, ezután is **elfogad takaréktári betéteket**, mint kölcsönöket, melyek után **4 százalék kamatot fizet.** Az ily betétek után kivetett 10 százalékos tőke-kamat adó a betevőket nem terheli, mert az adót az intézet maga fizeti.

Kelt, a Pécsi kölcsönös segélyző-egylet igazgatóságának 1892. évi szeptember hó 27-én tartott üléséből.

Kindl József,

vezérigazgató.

INGYEN

és bérmentve

küldjük meg barkinek az

épen most megjelent

képekkel dusan ellátott

árkönyvünket

az 1892-93 iki

őszi és téli idényre,

mely magában foglalja a legújabb párizsi és bécsi **costumeok** mintáit u. m. **zsaketek, köpenyek, capes és pellerineket, legújabb szücsárukat, kalapokat és az összes férfi és női divatcikkeket**

Hirsch Testvérek

Budapest, váczi-utca 3.

Női ruhaszövetminták kívánatra ingyen és bérmentve.

LE GRIFFON

a legjobb szivarkapapír

kapható **Alt és Böhm** kereskedésében Pécsen.

708. szám

b. v. 1892.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. é. LX. t. cz. 101. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a pécsváradai kirj. árasbiróság 3025. 1891. p. szá. nu végzése által, Bösn Mária férj. Negbauer Jánosné végrehajthatónó javára, özv. Oberritter Jánosné szül. Nitzl Francziska és társai monyoródi lakosok ellen 176 frt. 97 tőke, ennek 1886. év okt. hó 18. napjától számítandó 6 százalékos kamatai és eddig összesen 56 frt 72 kr. perkölttség követelés ere-jéig elrendelt biztosítási végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 560 frtra becsült fekete mén, fekete kanca, és pej herélt ló, csikó, szecska-vágó gép, vas teng. kocsí, vas eke, taliga és felszerelt pálinkás kazánból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a 4643/1892. p. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszinén, vagyis **Monyoródon alperesek lakásán** leendő eszközlésére 1892. év okt. hó 15 ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitzizetnek és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Pécsváradon 1892. évi október hó 1 ső napján.

Gyimóthy János

kir. bir. végrehajtó.

Egyéves önkéntesek

részére, bármely csapatbelieknek,

teljes egyenruházati felszerelés!

szabályszerűen kiállítva és jutányos áron kapható

Paczolay és Szeibert

cégnél

Pécsett, főtér, a „Nemzeti kávéház“ alatt.

Árverési hirdetmény.

Vasas község részéről közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező

korcsmaház, 60 □ öl kert, és istálló, mézárszék és mellék helyiségek

az italmérési joggal együtt (beleértve a bányatelepet is) f. é. okt. hó 9-én délután 2 órakor 1893-ik évi január hó 1-jétől kezdve három egymásután következő évre haszonbérbe fog adatni.

Az árverezni szándékozók körelesek a árverés megkezdése előtt 200 forint bánatpénzt letenni. Az árverési feltételek a községi bírónál bármikor megtekinthetők.

Vasas, 1892. szeptember hó 29-én.

Sülle György
bíró.

Dr. Löwy Ignác

Pécsett, Király-utca 31.

Készít **egyed- és többfogakat**, valamint **teljes műfogsorokat**, kaucasuk, cellulose s arany alappal, meglevő korona nélküli foggyökerekre csavaros műkoronákat (Stiftzahn). Eszközöl **fogtöméseket** (plombálás) s **foghuzásokat**, a leghathatósabb érzéketlenítő szerek igénybe vétele mellett.

Felhívás.

Nálam minden csak **95 kr.**

- 1 bronz óra, pontos szabályozású jól járó belszerkezettel 95 kr.
- 1 aranyozott óralánc, finom tömör dísz csüngelékkel 95 kr.
- 1 7/8 nagyságú, finom, meleg téli női nagykendő rojtokkal 95 kr.
- 1 téli sapka, göndör selyem asztrakán imitációból bélelve, 95 kr.
- 12 darab zsebkeendő, finom színes szegély., megfelelő nagyok 95 kr.
- 1 drb selyem fejre való kendő, minden színben 95 kr.
- 1 műtájték pipa, debreczeni, makra csikós, Rákóczi alakú csak 95 kr.
- 1 valódi tájték szivar- és cigarettaszipka bársony tokban 95 kr.
- 6 pár férfi-harisa, meleg, téli, erős és tartós minőségű 95 kr.
- 6 asztalkendő, fehér vagy színes kivitelben, kellő nagys. 95 kr.
- 6 törülköző, erős szövésű, méter hosszú fehérített minőség 95 kr.
- 1 drb. fin. abrosz v. asztalterítő, fehér v. színes kivitelben 95 kr.
- 1 div. kiállítású szép színű kész nagy ágyterítő rojtokkal 95 kr.
- 2 drb szép nagy szalon gyertyatartó, fin. britt. ezüst kivit. 95 kr.
- 1 drb evőkanál, örökké mint az ezüst maradó, Phönixből 95 kr.
- 6 drb villa, örökké mint az ezüst fehér maradó, Phönixből 95 kr.
- 3 drb asztali kés, erős, tartós, acél penge, ezüstös nyéllel 95 kr.
- 12 drb kávéskanál hasonló 95 kr.
- 6 drb levestű nagy kanál 95 kr.
- 1 női alsósoknya, meleg téli, díszkötésű kivitelben csikokkal 95 kr.

Megrendelések posta-utánvétel mellett azonnal eszközölkötnék, meg nem felelőért a pénz visszaadatik. Egyedüli cég:

„Fekete“ bécsi ipartelepe
Wien, V., Rüdiger-utca 1/26

Hat aranyérem, díszkereszt és díszoklevelek.

COGNAC

Gróf ESTERHÁZY GÉZA

saját gyártmánya,

orvosi tekintélyek által ajánlva, felette kellemesen és jól izlik, minőség tekintetében bármelyik francia gyártmánnyal versenyezhet, ára pedig sokkal olcsóbb.

Különlegesség:

a * * * * COGNAC,

mely mindenütt kapható.

Cognacunk tiszta borból, idegen anyagok hozzávegyítése nélkül, francia mód szerint készül s ezért

járványos betegségeknel, így kolera ellen

óvszerű sikerrel használtatik.

A gróf Esterházy Géza-féle cognacgyár igazgatósága:

Budapest, VI. külső-váci-út 23.

Csak akkor valódi, ha a sérletlen dugón ez az égetett felírás van: „Gróf Esterházy Géza.“

Szakértői vélemény: A forgalomban levő valódi francia cognacokkal vetekedhetik.

Páris, Lipse, Bordeaux, Nizza, Berlin, Brüsszel.

ZSOLNAY IMRE butorraktára és műhelye

(tetemesen nagyobbítva)

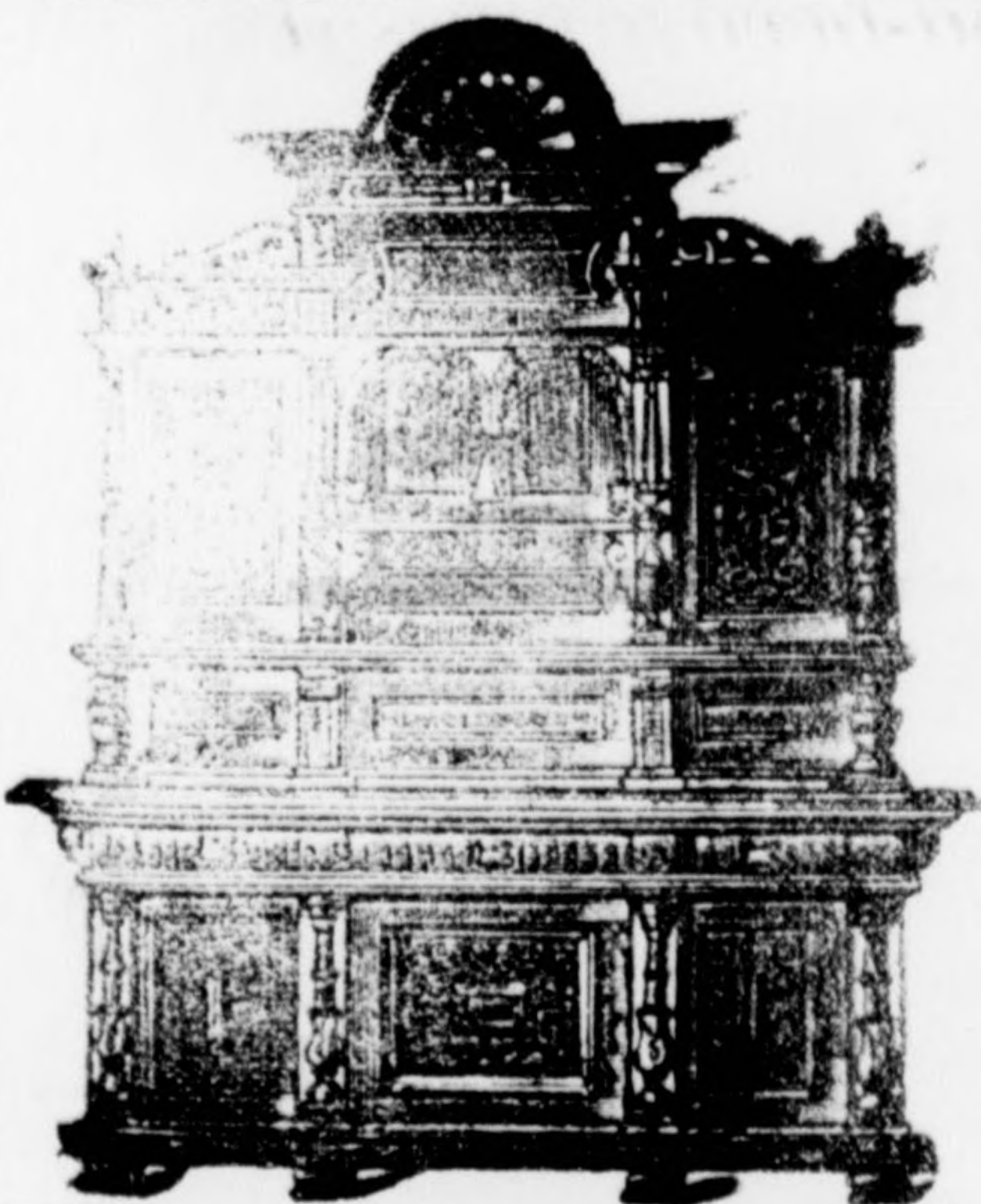
PÉCSETT

Ferencziek-utca II. szám.

(A pécsi edénygyár raktár ugyanott.)

Nagy választékban teljes és stilszerűen berendezett **alvó-, disz- és ebédlő-szobák**, mindennemű fa-, vas- és kárpított bútorok, képek, tükrök, függönyök, függönytarók, és minden e szakmába vágó cikkek.

Abban a helyzetben vagyok, hogy **bútorvásárlások** nálam ép oly **jutányosan** eszközölhetők, mint Budapesten vagy Bécsben.

VÉGGELADÁS

a

Pacher E. kereskedésében

PÉCSETT,

Széchenyi-tér 17. sz. „bazár“-épület.

Pécsről való eltávozásom miatt üveg-, porcellán-, lámpa-, konyhafelszerelés- és diszmu-áru üzletemet teljesen felosztatni szándékom, tehát végkiárusítást rendezek s a mai kor ízlése szerint dúsan felszerelt raktáromban található árukat u. m.:

minden néven nevezendő üveg-nemű, porcellán, étkező-, theás-, kávé-, fekete kávé-, ozsona- és mosdó-készletek; virág-, hamu- és gyufa-tartók, közönséges használati porcellán-edény, majolika- és terrakotta-áruk; függő és álló lámpák, luszterek; zománczozott vas- és pléh-edény, fényezett horgany-edény. nikl és vörösréz főzőedény, teljes konyhafelszerelés, china- és alpacca-ezüstnemű, szolingeni, angol és steyr aczél, evőeszközök, zsebkések és ollók; bőr, plüsch, fa és ércz disztárgyak, illatszerek és szappanok, tajtpipák és szipkák, borostyánkő-, tajt- és fa-szivarszipkák, selmeczi pipák és száruk; esőernyők, utazó bőröndök és neczeszerek, vas és márvány mosdó-asztalok és fürdő-kádak, gyerek-kocsik. Hangszerek, tábla-üveg, tükör, képkeretek és képkeret-léczek, jobb olajnyomatu képek, sirlámpák, korcsolyák, gummi-áruk, gyermekjátékok és **karácsonyi és ujévi ajándékokat**

minden áron elárusítom.

*Felhivom tehát a n. é. közönséget, hogy ne mulasztja el a kínálkozó jó alkalmat, amidőn készfizetés mellett, szolid, jó és szép por-tékát **beszerzési áron alul**, úgyszólván **potom áron** vásárolhat, szükségletet beszerezni, állításom valódiságáról egy próba-bevásárlással meggyőződést szerezhetni.*

Teljes tisztelettel

Pacher E.